

Director: V. P. Ibrăniș și A. P. Bănuț
Șef-redactor: U. Sorice
Administrator: I. Martin

Anul I. Sibiu, Joi 17 Iulie 1918. No. 143

ABONAMENT: 75 lei = 150 K
25 lei = 50 K
10 lei = 20 K

Cauzele corupției

Abia a trecut o lună, decând s'a început acțiunea de purificare. În vremea asta s'au făcut multe destăinuiri și adevărate senzaționale și mai avem încă din trecut toate motivele, să credem în viața mai multor oameni, pe cari nu le putem ajunge încă osânda. Zilnic ne plângem — în cele mai dese cazuri anonime — în cari se învinovățesc oameni cu fel de fel de abuzuri, cu fapte nepermise și șreticării dăunătoare.

Am fi răuvoitori sau naivi, dacă am crede toate ce se spun și se scriu, fiind prea bine, că variate sunt cauzele, care îndeamnă pe unii să defăimeze pe alții, ajunși în poziții mai avantajoase. Cu toate acestea, cu durerea în inimă, trebuie să constatăm, că răul este mult mai înrădăcinat, decum ne închipuim.

Astfel stând lucrurile, ne întrebăm cum pot fi cauzele acestei boale contagioase, care amenință întreaga noastră viață publică și socială? De unde își ia unii îndrăzneala, ca periclitându-și numele bun și existența, să se dede la viciile pușgăii, menite să umple buzunarele în dauna marelui public, care sa-rea? De unde atât nesăț, atâta ușurință în răutate?

Vom afla cauzele desigur fără multă greutate. Scumpetea de azi, la care am ajuns treptat în cursul războiului este de o așa măsură, încât pare cu desăvârșire exorbitantă, ca omul restrâns la leață fixă să poată trăi fără ași face „venite laterale”. Pără multă socoteală putem constata, că un kilogram de carne variază între 30-40 cor., laptele între 3-4 cor. litru, untura 40-50 cor.; și unde îmbrăcămintele costă de 15-20 ori mai mult, decât în timp de pace, funcționarul, care nici în timpuri mai bune nu a prea putut exista în leață lui modestă, acum cu atât mai rău nu se va putea susține din ea. Este împărțeață este zădărnă, cruțarea mai exagerată nu poate ajuta și bietul om — mai ales cu familie grea — este

nevoit a lupta cu neajunsuri și cu miseria înspăimântătoare.

În astfel de împrejurări numai adevărații oameni cinstiți vor putea respinge ademenerile dese, cari îi înconjoară.

Pentru că multe și variate sunt încercările. Dată fiind împrejurarea, că unele alimente ori obiecte de primă necesitate lipsesc pe alocuri cu totul din circulație, prețul lor se ridică la sume fabuloase. Și deoarece unii oameni sunt în măsura de a putea dispune liber cu mărfurile cari se caută, iar alții pot folosi transportul sau distribuția lor, specula recurge la acei pe cari îi silește lipsa, să și împarte câștigurile cu ei.

Este o situație bolnăvicioasă din care nu se va scoate singur o „acțiune de purificare” cât de energică ar fi aceasta. Arestarea unor oameni va avea urmarea, că lumea va fi mai precaută sau că dacă vor urma aceleași măsuri severe, arestările se vor ținea lanț.

Nu este deci de ajuns ca să atăcăm rezultatele, ci vor trebui cercetate și înălturate cauzele contagioase.

Nu poate fi menirea unui scurt articol ca să arătăm ce și cum este de făcut. Dar oficialitatea are datoria ca chemând anchete să caute modalitățile, cari ar putea ieftini traficul, cari ar putea contribui la transportul și distribuția mai leucioasă a articolelor de primă necesitate, și cari ar exclude cu desăvârșire comerțul de contrabandă, izvorul tuturor relelor.

Este aceasta cu atât mai greabic de făcut, pentru că nemulțumirea la proporții îngrijorătoare. Este cu atât mai impetuos, pentru că altminteri ne-am putea trezi cu evenimente cari ar periclită toate rezultatele jefurilor de până acum.

Noi mai credem în oameni curăț, muncitori, cu concepții largi, cari ar fi chemați să ne scape de prăpastia la care am putea ajunge.

În zilele de grele încercări, oare nu va suna glasul nostru în pustiu? (*)

Desbaterile procesului Apáthy

Compunerea Curții marțiale — Acuzarea — De ce e învinovățit Apáthy

Azi, s'au început desbaterile procesului intentat fostului rector al Universității din Cluj, Apáthy István, acuzat pentru adunare de armată împotriva autorităților românești, pentru îndemn la nesupunere și organizare de comploturi și atacuri împotriva armatei române.

Procesul se judecă de către Curtea Marțială a Comandamentului trupelor din Transilvania, sub președinția dlui colonel Moruzi, asistat de doi maiori Negulescu, maior Aldescu, căpitan Cocorăscu și căpitan Pascu.

Acuzarea este susținută de dl comandant regal căpitan Donar Munteanu; interpret este numit dl asesor consistorial Lazar Triteanu, apărarea este reprezentată prin dl avocat C. Bucșan.

Dl locotenent Rozin citește ordonanța d' finaliză arătând, rolul pe care l-a avut Stefan Apáthy în lupta de desnaționalizare a Românilor din Transilvania, rolul lui în acțiunea de exterminare a tot ce nu este ungurec în această țară. Face istoricul frământărilor din Ardeal în urma zădăririi frontului german și în urma izbucnirii revoluției din Ungaria, arătând piedecile și terorizările pe cari le-a pus la cale Apáthy spre a menține mai departe dominațiunea ungurească în Ardeal.

Din tot ce a lucrat acest om, ca membru al consiliului național ungurec din Cluj rezultă stăruința lui de a răsturna autoritatea românească provocând turburări și disordini, cari să motiveze intervenții străine.

Se citește actele cari arată relațiile ce le-a avut Apáthy cu șefii fostei armate germane, ca de pildă cu Goldbach. Pe de altă parte el nu se amestecă numai în acțiunea de păstrare a ordinii, ci își asumă drepturi executive. El armează armată îndăpărtată apoi la nesupunere și dă ordine de atac împotriva armatei române. Aceasta împotriva tuturor dispozițiilor prevăzute în condițiile armistițiului încheiat cu armatele aliate, la 13 Noemvrie 1918.

Astfel la 25 Noemvrie Apáthy chemă sub arme cinci contingente în scopul de a lupta împotriva suveranității Românilor. El a adunat armele și munițiile ce trebuiau predate. Aceasta în scopul de a înarma pe săcui. Tot în acest scop cere lui Goldbach, care se afla pe atunci la Toplița, să ia măsuri în ce privește luarea în primire a optzeci vagoane de arme și muniții.

Când mai apoi Armata română intră în Ardeal, Apáthy cere armată spre a-l opune rezistență, deși, conform tratatului de armistițiu, teritoriul până la linia Mureșului trebuia evacuat. Neprimind dela Budapesta nici un răspuns, el recrutează și înarmează în ascuns pe Săcui, dintre cari primul transport sosește la 30 Noemvrie la Cluj. (Desbaterile continua)

Criza internă din România

— Ce crede presa franceză —

Ziarul „Le Figaro” vorbind despre criza ministerială română, spune că dacă Regele va accepta demisia dlui Brătianu, criza va fi foarte greu de rezolvat.

După informațiile noastre — spune ziarul francez — se pare că viitorul minister va fi un minister de concentrare.

Nici o personalitate politică de marcă nu va face parte din acest guvern.

Este vorba să se cunoască toți bărbaii politici cari aparțin diverselor grupări politice, spre a forma un cabinet cu vederi largi, care va armoniza interesele românești, chestiunile externe, cari sunt încă în discuție și care va prezida alegerile.

Este însă natural, că alegerile să nu se facă până ce nu se va delimita exact și definitiv teritoriile destinate să formeze România Mare.

O poveste de actualitate despre și pentru sași

În numărul de ieri al „R. R.” a apărut o mică informație care multora le va fi scăpat din vedere. Ca să o știe toți, o citez în întregime: „În legătură cu informația dată de Biroul Presei cu privire la înfruntarea pentru Bănat ținută la Sighișoara, ni se scrie de acolo că, departe de a lua parte la înfruntare, sașii s'au obținut ostentativ. Așa să fie?”

Da, așa este.

În mare parte e vina mea că nu s'a știut la vreme. Având afaceri prin Sighișoara în legătură cu ocrotirea orfanilor de războiu, am fost acolo chiar în ziua adunării luând la adunare parte activă.

La Sibiu credeam că zările vor fi luat știre prin Biroul Presei despre adunarea din Sighișoara. Credința aceasta mi s'a întărit cetind moțiunea Sașilor de acolo în Nr. 138, 10 Iulie a.c. al „R. R.” apărută fără nici un comentariu, cu titlul „Sașii pentru Bănat” — adunarea dela Sighișoara. — Presupunem că își vor fi dat pe seamă de păcatul cetățenesc ce l' făcuseră și au ținut ei de ei o adunare de reabilitare, fiind vorba în moțiune de „adunarea populară de astăzi”.

Informația citată îmi spune că lucrurile stau așa cum eu le știam.

Adunarea s'a ținut Duminecă în 22 Iunie.

Încă în preluza adunării ni-am prezentat dlui prefect Roman. L-am găsit foarte necăjit. Înaintea mea fusese o deputațiune a sașilor, cu care avusesse o discuție și cari declaraseră că nu vreau să ia parte la adunare. decât în cazul când va fi trimisă și moțiunea lor la Consiliul dirigent, făurită în sfatul lor național. Se înțelege că dl prefect nu a primit-o fiind pe calapodul celor scrise de dl H. O. Roth, ca cel mai proaspăt fel de a scrie al sașilor.

Adunarea s'a ținut cu însuflețire și fără de sași, cari în preșerea adunării au umbrit din casă în casă, îndumând pe ai lor să ia parte nici unul la adunare.

Ca urmare a porțării lor ostentative s'a ordonat zi de d'joi pentru Bănat. Duminecă fiind, s'a dat poruncă să se închidă toate cafelele și cinematografele.

A doua zi am plecat mai departe, niciăieri între sași n'am observat nici o părere de rău, dincontră s'au făcut glume pe contul nostru cari șum așa de primitiv să ne răzbumăm „cu doliu”!

Că am întârziat cu înțierarea la timp a dlui din Sighișoara, văd că nu a stricat. Atunci poate printre multele rapoarte despre adunările din Bănat ar fi trecut neobservată purtarea lor, pe când acum, scoasă la iveală, e de mai mare actualitate. Povestea e gaia, dacă dorește cineva o poate continua. D. Antal.

Chestiunea Basarabiei

Un interview al dlui Victor Antonescu

Paris. — Dl Victor Antonescu, ministrul României la Paris a acordat un interview ziarului „Le Temps” demonstrând drepturile României asupra Basarabiei întregi și valabilitatea deciziei luate de populația basarabeană de a se uni cu România.

Dl Antonescu și-a exprimat speranța în simplul de dreptate al Conferinței de pace și în sprijinul Franței.

Lucruri de îndreptat

Primum următoarea scrisoare:

O viață sgomotoasă neobișnuită domnește de un timp încoace pe coridoarele resortului finanțelor. Figuri străine se perindă pe la ușile funcționarilor înalți. Dar aglomerația cea mai mare e în anticamera unui șef de secție; unde mulțimea așteaptă să l se dea voie să intre.

M'am oprit să văd ce rost are mulțimea aceia de oameni și ce vrea. Erau foști funcționari unguri, cari mai ieri aialtaeri au refuzat depunerea jurământului de credință, iar azi atrași de hoțeria vorbelor dulci și calde a șefului de secție vin să își ofere serviciile problematice.

Roadele târguțelor se și văd, căci la intervenția șefului, care se învitează singur „secretar de stat”, numărul celor poameniți mai sus sporește în fiecare zi, împreștițând cu elemente dubioase șirurile funcționarilor români.

Nu știm, dacă toate acestea se întâmplă cu șfira și autorizația dlui șef de resort. În tot cazul așteptăm dispoziții energice, ca situația aceasta să nu mai continue. Vrem o pierdă de funcționari români de toată încrederea, nu uscături cari nu trebuiesc nimănu.

Întrebăm pe dl șef de resort, dacă are cunoștință de procedul periculos al subalternului său, care zi de zi — sub diferite pretexte, — facească să bage zizante în sinul funcționarilor români, amenințându-i și cu destituire, dacă nu își micșorează pretențiile, când e vorba de încadrarea lor în clasele de salar?

Dacă da, luat-u-s'au măsurile de lnsă, ca bătojocura aceasta la adresa bunului simț românesc să înceteze?

Dacă nu vom fi nevoiți, noi cei mici se împiedecăm la timpul său, înflectura organismului de stat, cu elemente dubioase și suspecte.

Un lucru să se știe, că s'a isprăvit cu lingușirile; azi ne trebuie simț, limbă și viață românească. — Acum e încă timpul să se facă, pentru că altfel va fi periclitată toată organizația, înjghebată cu atâtea greutate.

Un spectator

Situația politică

Îndată după sosirea dlui Iuliu Maniu din București, Consiliul dirigent a ținut o sesiune importantă ședința la care au participat toți șefii de resort aflați în Sibiu.

Dl Iuliu Maniu a făcut colegilor d-sale o largă expunere a situației politice și o dare de seamă despre activitatea pe care a deșu-o în vederea realizării punctului de vedere al partidului național și al socialiștilor ardeleni față de actuala criză.

După cele înfățișate de președintele Consiliului dirigent, criza politică e încă departe de a se rezolva. Ceeace nu mai uitere nici o modificare e faptul că guvernul dlui I. Brătianu, în întregime lui, nu va semna pacea cu Austria așa cum se prezintă.

Dl I. Maniu a arătat apoi demersurile pe cari le-a făcut la București pe lângă diferiți fruntași politici, în vederea alcătuirii unui guvern al rezistenței naționale, care să continue, cu sau fără dl I. Brătianu, politica de împotrăvire începută la Paris de delegații României la Congresul de pace.

Consiliul dirigent a reînviat împuternicirea dlui Iuliu Maniu de a continua să susțină acelaș punct de vedere.

După ședința ținută ieri se poate afirma deci că politica Ardealului în actuala criză a rămas aceea a „rezistenței” cu mijlocul „guvernului solidarității naționale”.

E probabil că dl I. Maniu va pleca cel mult Vineri din nou la București de unde nu se va mai întoarce decât odată ce situația se va limpezi.

Insemnări zilnice

Din Sanatoriu.

Din sanatoriul dela Filaret îmi scrie Casian, îmi scrie inimosul, neobositul și pururea încrezătorul Casian Munteanu.

A fugit într-o noapte neguroasă din închisoarea militară a Caransebeșului, căci n'a voit să-și dea viața pentru gloria călăului, pe care umilirea noastră îl numea „grațiosul împărat dela Viena”.

A rățâcit prin munți, flămând și urmărit de fiarele pădurilor și ale împăratului. Și, când a ajuns la hotarul României, pe care o cunoștea, a sărutat cu dragoste de copil iubitor pământul sfânt al jertfei ce avea să vie.

Eram pe atunci în neutralitate. Și Casian și-a pus toată energia șubredii lui sănății, toată puterea talentului lui în serviciul ideilor rășbolului de întregire a acestui neam românesc.

Când goarna a sunat, a pornit cu oștile luptătoare în Dobrogea; cu ele s'a îndreptat spre Moldova pururea nebiruită, veșnic încrezător în biruința, ce trebuia să vie. A plecat mai apoi, sol al românismului, care nu vrea să renunțe la drepturile lui, în Basarabia. A vestit cuvântul nou al deșteptării în „România Nouă”.

A trecut apoi la Tighina, întințând ziarul „Nistrul”, preocupându-se de ridicarea fraților de peste Nistru.

Și cu câtă bucurie a alergat la adunarea cea mare dela Chișinău, să declare, alături de toți frații lui de gânduri, unirea tuturor românilor.

De aici s'a îndreptat spre Bănatul lui drag. Veștile rele l-au făcut să se arunce din nou în luptă pentru acest pământ al strămoșilor lui. A redactat „Bănatul”, care a trecut ulterior la Lugoj.

El însă, el inițiatorul s'a oprit. L-a oprit boala și indiferența noastră la un sanatoriu, unde, ca să poată trăi, ceice l-au apreciat în armată l-au mobilizat.

Iar noi, noi eroii lui Franz Josef, noi cari pretindem purtarea ticăloaselor tînchele hab-burgice l-am uitat acolo, după ce trupul lui stors de vlagă nu mai putea rezista muncii, de ale cărei roade se bucură toți ineptii. Casian se stinge într'un sanatoriu din București, în timp ce ridicolul și banalitatea își poartă suficiența în automobile pela stațiunile balneare, unde sănătatea zdruncinată a luptătorului s'ar putea întrema.

Nu știm ce-au făcut atâți găgăuți pentru ideia românească, de te înăbușe cu duhoarea prosției în orice loc, căutând să dea trupului lor buhăt de lene înviorare. Știm ce a făcut Casian Munteanu și vom face răspunzători de starea lui pe cei chemați a interveni pentru el.

Anglia cere pedepsirea ex-Kaiserului

Președintele Wilson e împotriva dărei lui în judecată

Geneva. — Ziarul „Corriere della Sera” din Milano afiă din Paris că tratatul de pace prevede că, în termen de o lună se va comunica Germaniei lista persoanelor pe cari Antanta le consideră responsabile pentru războiu.

Primul responsabil n'ar fi altul decât fostul împărat, pe care Germania va trebui să-l predea justiției internaționale.

Ziarul „Chicago Tribune” anunță că delegația americană nu va participa la redactarea listei suscitate, deoarece dnl Wilson și Lansing s'au opus continuu la proiectele de extrădare și urmărire a împăratului. Motivele cari au determinat pe acești doi oameni de Stat să la această atitudine sunt pe deoparte lipsa unui mecanism legal pentru a executa urmărirea, iar pe de altă convingerea, că această urmărire ar crea în jurul ex-suveranului o aureolă de martir care i-ar folosi foarte mult.

Belgia de asemenea deși a primit să se prezinte ca martoră a acuzării și să ceară Olandei extrădarea ex-impăratului, nu este nici ea prea încântată de proiect, deoarece este o țară monarhică.

Nici Franța nu este de părere ca să se ceară extrădarea Kaiserului. Singur Anglia insistă pentru că Lloyd George a făcut din această pedeapsă o platformă a ultimei sale campanii electorale.

Fiindcă dar Belgia, Franța și America sunt defavorabile proiectului, ziarul „Chicago Tribune” crede că sancțiunea penală contra lui Wilhelm al II lea nu va avea nici un efect, deoarece nimeni nu va cere executarea ei.

Recrutările în Bucovina

Zilele trecute au avut loc la Suceava și Humor recrutările. Tinerii și-au făcut datoria, mai mult de cât se aștepta.

Impodobii cu flori la pălărie flăcăii veneau de prin sate când și veselindu-se ca la o sărbătoare. Multime de sate au venit cu muzica în frunte, pașind în marș ca la armată.

Oțierii din comisiile de recrutare atât la Suceava cât și la Humor le-au ținut cuvântări prin care le-au arătat flăcăilor însemnătatea acestor recrutări, trinzind în inimile tinerilor iubirea de neam și patrie românească. Din cele spuse de către dnl oțierii tinerii au înțeles că mai presus de toate au o datorie sfântă ca Români, și de aceea trebuie să le fie cinstite a siuji în armata română, și a apăra la nevoie țara noastră românească.

(Glasul Bucovinei)

Repatrierea maghiarilor și germanilor

Trenul spectral care va transporta la Budapesta pe acei maghiari cari voiesc să se repatrieze în Ungaria pleacă din Sibiu peste cel mult două-trei zile. Acest tren va avea următorii tineri: Sibiu, Teluș, Arad, Seghedin, Budapesta. Aceasta se aduce la cunoștința celor interesați, cari vor avea a se anunța în Sibiu la biroul repatrierei (Resortul interior) iar cel din provinci la prefectura respectivă, spre a și primi documentele.

Primul tren care va transporta la Viena pe cetățenii austrieci și germani pleacă din Sibiu la 22 Iulie și nu în 18 Iulie cum s'a publicat. Cu acest tren condus de dl căpitan Virgil Voinea (secția Organizării, serviciul intendentei) pot călători toți aceia cari s'au anunțat la secția organizării. Asigurându-se acestul tren cantitatea necesară de cărbuni, călătorii n'au să plătească nici un fel de taxă. Ei trebuie să se adreseze însă la dl căpitan Voinea pentru a obține permisele necesare pentru transportarea alimentelor.

Organul oficial al partidului național

Patria, rezumând situația politică din ultimele zile, scrie următoarele:

„E probabil însă că dl Brătianu se va retrage cedând locul guvernului rezistenței naționale, care va continua politica deșale la Paris. Prin aceasta s'ar dovedi, că politica urmărită de dl Brătianu nu e a unui partid, ci a întreg neamului românesc. E singura soluție, care poate ar face pe atotputernicii dela Paris să înțeleagă, că poporul românesc nu va suferi o știrbire a drepturilor sale, și mai puțin va putea suporta robia economică ce ne-o pregătește aeropagul de pe malurile Sinei”.

Finlanda împotriva Rusiei bolșevice

Stockholm. — Din Helsinki se anunță, că părerea cercurilor competente finlandeze asupra intervenției asupra bolșevicilor ruși este împărțită. Așa de pildă ministrul de războiu generalul Rudolf Malden a demisionat, fiindcă împotriva opoziției făcute de dânsul cercurile oficiale continuă să agite pentru participarea Finlandei la campania împotriva Petrogradului. (Ag. Dacia)

T. Miron

